

GÜNDEM BAKIŞ

OCAK-2022-32.Sayı

✉ guvsam@istinye.edu.tr @isuguvssam 🌐 guvsam.istinye.edu.tr

Orta Asya'da Son Gelişmeler ve Kazakistan

Güvenlik ve Uygulama Araştırma Merkezi (GÜVSAM) tarafından düzenlenen online konferansa davetlisiniz

Doç. Dr.
Fahri Erenel

İsmail Hakkı Pekin

Prof. Dr.
Mehmet Seyfettin Erol
ANKASAM Kurucu Başkanı

Moderatör:
Şule KILIÇARSLAN

25.01.2022

977 7947 6116

14:30

637831

Kaçıranlar ve tekrar izlemek isteyenler, İstinye Üniversitesi YouTube kanalından izleyebilirler.

OCAK 2022'YE BAKIŞ - Doç. Dr. Fahri ERENEL (GÜVSAM Müdürü)

2021 yılı yoğun gündemini devrettiği 2022 yılı da aynı hızla gündem üretmeye devam ediyor. Gündem oluşturan konuları 1-2 sayfa ile özetlemek pek mümkün değil. Bir aylık sürede hemen her türlü gelişmeye tanık olduk ve olmaya devam ediyoruz. Ukrayna-Rusya Krizi, Kazakistan Olayları, Türkiye-Ermenistan ve Türkiye ile Körfez ülkeleri arasında ki ilişkilerde normalleşme çabaları, İsrail Cumhurbaşkanı'nın ilk defa bir Arap ülkesini -BAE- ziyaret etmesi, Nükleer silah sahibi ülkelerin nükleersizleşmeye yönelik açıklamaları, ABD'nin Doğu Akdeniz doğal gazını Avrupa'ya taşıması planlanan EASTMED boru hattını desteklemeyeceğini açıklaması, Balkanlarda giderek artmakta olan gerginlikler, terörle mücadeleye yoğun kış koşullarına rağmen aralıksız devam edilmesi ve terör örgütünün lider kadrosuna verdirilen zayıflık, çip krizi ve her alanda ki olumsuz yansımaları, pandemi'nin artışı ve olumsuz etkileri, Yemen'de Husilerin artan etkinlikleri, İran, Rusya ve Çin arasında Körfez'de gerçekleştirilen deniz tatbikatı, Kore'nin artan füze denemeleri, Biden'ın ABD kamuoyunda giderek zayıflayan liderliği, çetin kış koşullarının olumsuz etkilerini Ocak ayı gelişmeleri olarak saymak mümkündür. Bu olaylar arasında küresel etkileri nedeniyle iki olayı daha kapsamlı incelemekte yarar görülmüştür.

UKRAYNA-RUSYA KRİZİ

Dünya bugüne kadar bilinen tarihinde birçok kırılma noktaları geçirmiştir. Bu noktalarda genellikle bir paradigma değişimi yaşanmış, bilinen yol ve yöntemler değişikliğe uğramış, yeni yapılanmalar, görüşler ortaya çıkmıştır. Ukrayna-Rusya krizi de bu tür bir sonuca yol açabilir.

Dağılmalar ve yeni ittifaklar oluşabilir. Güçlülük ayakta duran ve bugüne kadar hiçbir operasyonel başarısı olmayan NATO, olası bir Rusya saldırısına karşı koyabilecek kuvvet üstünlüğüne asla ulaşamayabilecektir. Planlara göre bu kuvvetlerin görev yerlerine intikal edecek olmaları hassasiyetlerini arttıracak, görev bölgelerine gitmeden Rus güçleri karşısında etkisiz duruma gelebileceklerdir. Rusya'nın, yığınaklanmasını sadece Ukrayna ile çatışma olasılığına göre yapmadığı dikkate alınmalıdır. Rusya, ABD ve NATO'nun hassasiyetlerini çok iyi bildiğinden, hassas taraflarını istismar edebilmek için başta siber saldırı dahil güç unsurlarını her boyutu ile kullanmaktan, hızlı ve şiddeti yüksek bir çatışma ortamı yaratarak

NATO güçleri arasında ağ merkezli hareketin bağlantılarını kesebilecektir. Bu tür bir hareket tecrübesi olmayan NATO'nun alabileceği yenilgi kamuoylarında NATO'nun yetersizliğinin tartışılmasına yol açabilecektir. Bu durum AB ordusunun kurulması tartışmalarını alevlendirebilecek özellikle Fransa'nın eli güçlenebilecektir.

ABD, Rusya karşısında hamlelerde geriden gelmektedir. Stratejik üstünlük Rusya'dadır. AB ve NATO ülkelerini cesaretlendirmek, yanlarında olduğunu göstermek için Ukrayna'ya yapılan yardımların kısa vadede çözüm olmayacağını herkes görmekte ve bilmektedir. İngiltere'nin göndermiş olduğu silahlar, ABD'nin helikopter verme kararı vb. boşuna kürek çekme olarak yorumlanabilir. Ukrayna bu silah ve araçları alacak, personelini yetiştirecek ve Rusya'ya karşı olası bir çatışma da kullanacak. Tam tersine bu tür yardımlar güç arttırımına gitmez, daha önce kullanılmamış sistemler ordunun hareket yeteneğini olumsuz olarak etkileyebilir. Yani ABD ve İngiltere kaş yapayım derken göz çıkarabilirler. Ayrıca, Rusya gelebilecek sistemlere göre alternatif üretebilecek kapasitedir.

ABD, Avrupa ülkelerine karşı tehlikeli bir kumar oynamaktadır. Rusya ile korkutarak sıkışmayı sağlamayı, NATO'nun asla beyin ölümünün gerçekleşmediğini, NATO'suz bir Avrupa'nın kendini koruyamayacağını ortaya koymaya çalışmaktadır. Tabi bu korkutmanın arkasında silah endüstrisini hareket geçirmek olduğu dikkatlerden uzak tutulmamalıdır.

Krizin savaşa dönüşme olasılığı giderek yükselmektedir. Rusya daha sonra belki bir daha bulamayacağı stratejik üstünlüğünü sonuca dönüştürerek ilerideki görüşmelerde elini güçlendirmek isteyebilecektir. Üstelik mevsim şartlarının Rusya'ya avantaj sağladığı bir zaman dilimi mevcutken, yığınaklanmanın her geçen gün artan maliyetlerini dikkate alındığında Rusya baskısını arttıracak ve Dinyeper nehrine kadar olan bölgeyi ele geçirerek sınırlarını doğal bir engele dayandırabilecektir.

KAZAKİSTAN OLAYLARI

Kazakistan olaylarının beklenilmeyen bir gelişme olmadığını düşünüyorum. ABD'nin ve daha önce SSCB'nin dağılmasına yönelik nasıl emareler varsa, bu gelişmenin de birçok emaresi bulunmaktadır. "Kazakistan olaylarının ardında kim var?" sorusuna cevap arana dursun, geçmişe dayalı olarak yapılacak öngörüye dayalı bir analiz bizi bugünlere getirmektedir aslında. Yolsuzluk, yoksulluk,

özgürlük talebi vb. demokratik kavramların etkisinin çok fazla olduğu bir gerçek.

10 Aralık 2020 tarihinde Rusya Devlet Duması Eğitim ve Bilim Komitesi Başkanı Nikonov'un "Bugünkü Kazakistan toprakları SSCB ve Rusya'nın büyük bir hediyesidir. SSCB bu toprakları Kazakistan'a kiraladı" sözleri ile Putin'in 2014 yılında yapmış olduğu "Kazakların 1991 yılından önce hiçbir devlet kuramadıkları" yönünde ki açıklaması aslında Rusya'nın bakış açısını netleştirmektedir. Bu ifadeleri jeopolitik çöküş sendromu altında bulunan Rusya'nın hayallerinin söylemlere dökülmüş şekli olarak görmek gerekir. Özellikle Rus nüfusun yoğunlukta yaşadığı Kuzey Kazakistan'ı Rusya, SSCB döneminde olduğu gibi nüfuz alanı olarak görmeye devam etmektedir.

Rusya-Kazakistan ilişkileri sıradan iki ülke ilişkileri gibi değildir. Rusya, Kazakistan'ın en önemli askeri ortağıdır. Rusya'nın antibalistik füze üssü Kazakistan'da bulunmakta, SSCB döneminden beri Baykonur uzay üssünden yararlanmaya devam etmektedir.22 Aralık 2021 tarihinde Rusya ile Kazakistan arasında güvenlik anlaşması imzalanmış, aynı gün Kazak parlamentosu Rusya ile siber güvenlik, istihbarat, terörle mücadelede işbirliği sağlayacak bir belgeyi onaylamıştır. İç kamuoyunda giderek artan Rus karşıtlığını azaltmaya çalışan Kazakistan, ABD ile 5 yıllık askeri işbirliği anlaşmasını, İtalya ile 2022 'de yürürlüğe girecek benzeri bir anlaşmayı imzalamış, Türkiye'den İHA ve zırhlı araçlar satın almıştır. Ayrıca, Rusya, Belarus ve Kazakistan arasında kurmuş bulunan bir gümrük birliği Kazakistan'ın Rusya'ya bağımlılığı arttıran diğer bir faktördür.

Kazakistan'ı, Rusya'ya bağımlı kılan önemli faktörlerden bir de üretilen ham petrolün Rusya'nın Karadeniz'deki limanı Novorossiysk üzerinden pazarlanmasıdır. Günde 1.6 milyon varil ham petrol üreten Kazakistan'ın 2021 yılı ham petrol üretimi 85.7 milyon tonu bulmuştur. Ham petrol ihracatçısı ülkeler arasında 9'ncu sırada yer alan Kazakistan kömür üretiminde dünya'da 10 ncu sıradadır. Aynı zamanda en büyük uranyum üreticisidir .Olaylar sırasında uranyum fiyatlarında ki %8'lik artış Kazakistan'ın uranyum üretiminde ki önemini göstermektedir .Kişi başına düşen gayri safi milli hasılası 27 bin dolar olan,35 milyar dolardan fazla dolar rezerve sahip ,ortalama maaşın 570 dolar olduğu Kazakistan diğer yer altı kaynakları ve geniş coğrafyası ile Orta Asya'nın en zengin ülkesi konumundadır.

Diğer taraftan zaman zaman Çin'de yayımlanan makalelerde Kazakistan topraklarının Çin'e ait olduğunu

ileri sürülmektedir. Tek yol tek kuşağın önemli bir güzergahını oluşturan bu topraklarda Çin'in kapsamlı yatırımları bulunmaktadır. Ayrıca, Çin, başı sıkıştığında para bulabildiği bir ülke konumu da, Pekin'de Londra'ya uzanan 11 bin kilometrelik demiryolunun 2500 kilometresi Kazakistan topraklarından geçmektedir.

Peki ne oluyor da bu kadar zengin kaynaklara sahip bir ülke iç savaşın eşiğine geliyor. Birçok kaynaktan iç savaş eğiliminin demokratikleşme ve demokrasiden uzaklaşma süreçlerinde yaşandığı belirtilmektedir .Kazakistan'da yaşanan aslında budur. Ülkenin belirtilen zenginliklerine rağmen dağıtım adaletinin olmaması ,rüşvet, kırsal bölgelerde ciddi alt yapı sorunları, refahın belirli grupların elinde toplanması, elektrik, doğal gaz açısından zengin bir ülkede sık sık yaşanan kesintilerin halkı bezdirmiş olması, işsizlik, yoksulluk vb. nedenlerle hazır hale gelmiş, bunalmış toplum birden sokaklara dökülebiliyor.

İşte bu noktada bu ortamdan yarar sağlayanlara bakmak gerekiyor. Bu durum SSCB'nin davet üzerine Afganistan'a girişine benziyor. Rusya,daha önce Kırgızistan-Tacikistan çatışmasında, Ermenistan-Azerbaycan çatışmasında devreye sokmadığı kolektif güvenlik örgütünü aldığı davet üzerine hemen devreye sokuyor ve tarih bir kez daha tecelli ediyor ve Kazakistan'a giriyor. Bu müdahale sadece ABD'ye karşı değil, Çin'e karşı da Rusya'nın elini güçlendiriyor aynı zamanda. ABD, Afganistan yenilgisi sonrasında ikinci darbeyi bu müdahale ile görüyor ve Orta Asya'da güç olma hayalleri giderek zayıflıyor.

Kazakistan'ın neden Birleşmiş Milletler (BM)'e başvurmadığı düşünülebilir. BM 'nin karar alma ve akabinde müdahale sürecinin güçlüğü Kazakistan'ı tercihte bulunmaya adeta zorlamıştır. Hele NATO asla karar alamaz ve müdahale edemezdi. Avrupa'nın göbeğindeki Bosna Hersek'te yaşananlar hala hafızalarımızda tazeliğini korumaya devam ediyor. NATO'nun ve BM'nin işlevselliğini kaybettiğini gözler önüne bir kez daha serdi Kazakistan olayları.

Kazakistan halkı bağımsızlığına düşkün olduğunu, SSCB'nin en güçlü olduğu Aralık 1986'da gençlerin SSCB'nin sert politikalarına karşı başlattığı Kazakçada Aralık anlamına gelen Jeltoksan ayaklanması ile göstermiştir. Kazakistan'ın milli bir devlet olarak ortaya çıkmasında bir silkiniş olarak kabul edilen Jeltoksan Kazakların asla Rusya hakimiyetini kabul etmeyeceklerinin bir göstergesi olarak görmek gerekir.

TRUMP GERİ DÖNDÜ

Amerika Birleşik Devletleri'nin 45. ve en tartışmalı başkanlarından biri olan Donald Trump, 16 Ocak'ta Arizona'da yaptığı mitingle birlikte kampanyasına başladı. Arizona'da Biden'ın ekonomiyi, Afganistan'dan çekilme sürecini ve sınırları yönetmesini konu alan Trump, gelecek seçim için oldukça iddialı konuştu. Trump'ın "Save America" isimli kampanyası şimdiden seçmenler arasında oldukça olumlu bir hava yaratmış durumda ve Biden'ın son dönemlerdeki ülke yönetimi göz önünde bulundurulduğunda sıradaki seçimde Trump'ın kazanma şansı oldukça yüksek. Arizona'yı oldukça ufak bir farkla Biden'a kaptırarak son 24 yılda bunu yapan ilk Cumhuriyetçi Parti adayı olan Trump'ın yaptığı miting sırasında oldukça fazla destek aldığı için altının çizilmesi gerek.

Mitingin öne çıkan cümlelerinden bir tanesi şüphesiz Trump'ın aşu konusunda ortaya attığı korkutucu iddiydı. Sol'un kimin yaşayıp kimin öleceğine karar verdiğini söyleyen Trump "Beyaz insanlara karşı ayrımcılık yapıyor. Eğer beyazsan aşı

olamazsın, eğer beyazsan tedavi olamazsın..." diyerek özellikle New York eyaletini eleştirdi. Ancak Trump'ın bu iddiasının altını dolduramadığını ve beyazların New York'ta aşuya ulaşmıyor olmalarının herhangi bir kanıtı olmadığını söyleyebiliriz.

Trump'ın destekçilerinin birçoğunun düşüncesinin de Trump ile benzer olduğunu söylemek mümkün. Yapılan anketler sonucunda birçok kişi geçtiğimiz seçimin "temiz" olmadığını düşündüğü sonucuna ulaşılıyor. Trump bu konuyu tekrardan gündeme taşıdı ve Arizona'da "Geçen seçimi büyük bir farkla kazandık" dedi Trump, bu konuyu sürekli or-

taya attığı taktirde Cumhuriyetçi Parti'nin zarar göreceğini düşünen insanlar olduğu kadar, bunun Trump'ın gelecek seçimi kazanmasını sağlayabileceğini iddia edenler de var. Trump'ın Arizona'daki adayı Kari Lake ise mitingde Trump'a arka çıktı. "Hapishaneye göndermek istediğim birkaç kişi var. 2020'nin o yozlaşmış, şaibeli, kalitesiz seçimine karışmış olan herkes. Kilitleyin onları".

ABD genelinde Biden'a karşı politikaların çoğaldığını düşünürsek Trump oldukça güçlü bir aday gibi duruyor.

Kadir YILDIRIM

ABD'DE ENFLASYON REKOR KIRMAYA DEVAM EDİYOR

ABD'de enflasyon rekor kırmaya devam ediyor. Geçtiğimiz birkaç aydır enflasyon durdurulamıyor. Son gelen istatistiklere göre Haziran 1982'den beri ilk defa enflasyon %7'e çıktı.

Biden hükümetinin hedefi olan yıllık %2 enflasyon planı şu anda oldukça sıkıntılı bir durumda. Öyle ki enflasyon son 7 aydır %5'in üzerinde seyrediyor. Biden her ne kadar enflasyona karşı çalışmaların sürdüğü ve başarılı adımların atıldığını iddia etse de hükümetin bu konudaki hamleleri işe yaramıyor gibi duruyor. Özellikle Covid sonrası dönemde ABD'de ekonomik anlamda bir kötüye gidiş mevcut. Son 22 ayda oldukça fazla Amerikalı işinden ayrıldı. Ayrıca Biden yönetiminde tedarik zincirinde

aksamalar da devam ediyor. Son olarak Fox muhabirinin enflasyonla alakalı sorusunda yanlışlıkla mikrofonunu açık unutup argo bir cevap veren Biden'ın stresi oldukça fazla gibi görülüyor.

Biden yönetimine bir başka eleştiri de seçmenlerden geliyor. Seçmenlerin büyük bir

kısmı Biden'a olan desteğini kaybetmiş durumda. Öyle ki son yapılan anketlerde halkın Biden yönetimine olan desteği %33'leri gördü. Bu desteği düşmesinin altında yatan temel sebepler ise ekonominin kötü gidişatı ve Afganistan'dan çekilme süreci olarak yorumlanıyor.

Kadir YILDIRIM

TONGA'DA YANARDAĞ PATLADI: FELAKET UZAYDAN GÖRÜNTÜLENDİ

Güney Pasifik'te bir ada ülkesi olan Tonga'nın Hunga Haapai Adası'nda 15 Ocak tarihinde sualtı yanardağı patlaması gerçekleşti. Yanardağdan yükselen dumanlar, uzaya yakın yüksekliğe ulaştı. Patlamanın ardından, Yeni Zelanda, ABD, Kanada, Şili ve Japonya gibi ülkelere tsunami uyarısı yapıldı. Tsunami felaketi, Tonga'nın neredeyse bütün adalarında yaşandı. Ülkedeki iletişim kesildi. Volkanik adaların yoğunlukta olduğu Tonga'da yanardağı felaketi sonucunda 6 kişi hayatını kaybetti. Roscosmos (Rusya Federal Uzay Ajansı), patlamanın yaşandığı yanardağın birleştirdiği Hunga Tonga-Hunga Haapai Adalarını uzaydan fotoğrafladı. Fotoğraflar, adanın büyük kısmının sular altında kalarak haritadan silindiği gerçeğini gözler önüne serdi. NASA, yaptığı araştırmalar sonucunda; patlamanın II. Dünya Savaşı sırasında Hiroşima'ya atılan nükleer bombadan yaklaşık 600 kat

daha şiddetli olduğunu açıkladı.

Yaşanan felaketin ardından, bu tür büyük bir patlamanın atmosfere olan etkileri de bilim insanlarının tartışma konusu oldu. Bir yandan da patlama ile dünyada yaşanan basınç değişimleri araştırılmaya başlandı. Uzmanlar, yanardağ patlamasının yaydığı Kükürt Dioksit ve külün yaşanan küresel sıcaklıkları etkileyip etkilemeyeceğini tartışıyor. Çoğu uzmanın görüşü; Tonga'daki patlamanın küresel sıcaklıkları etkileyebilecek hacme sahip olmadığı fakat yanardağda yeni patlamaların yaşanması durumunda küresel etkinin değişebileceği yönünde. Ülkemizden Prof. Dr. Şermin Tağıl ise, Anadolu Ajansı'na vermiş olduğu röportajda; "Atmosfer tek ve dengeli bir sistem olduğu için bir yerde gerçekleşen değişim diğer bir alanı da etkileyebilir. Volkanik patlamaların dünyayı soğutabilecek kadar büyük ölçüde stra-

tosfere Kükürt Dioksit ve Aerosol saldığı bilinmektedir. En son yaşanan volkanik patlamadan kaynaklanan toz bulutunun 30 bin 48 kilometre yükseltiye ulaştığı ve stratosfere kül geçişinin olduğu rapor edildi. Kükürt Dioksit ve aerosolün atmosferin stratosfer tabakasına geçmesinin yansıması soğuma olarak gerçekleşmektedir. Volkanik-atmosferik şok dalgaları sonrasında hava basıncı bozukluklarına neden olan meteotsunami oluşup oluşturmayacağı da bir diğer tartışma konusu. Yanardağdan kaynaklanan gözlemlenebilir ani ve çarpıcı atmosferik etkilere ek olarak, bu durumun dünyanın iklimini etkileyip etkilemeyeceğini söylemek için çok erken. Uydu görüntülerinden soğumaya yol açacak büyük bir Kükürt Dioksit sütunu gözüküyor bunun için daha çok veri toplanması gerektiği düşünüyorum" dedi.

Helin TOĞAY

Rusya-Ukrayna Gerilimi: Anlaşmazlıklar Nasıl Başladı? Güncel Durum Nedir? Büyük Savaş Yakın Bir Olasılık mı?

Ukrayna, uzun yıllar boyunca Rusya'nın hakimiyeti altındaydı. 1991 yılında SSCB'nin dağılmasıyla beraber bağımsızlığını ilan ederek, SSCB'den ayrılan birçok devletin yaptığı gibi Batıya dönük bir politika izlemeye başladı. Rusya'nın sömürgesi olarak yaşamaktan sıkılmış olan ve Avrupa yanlısı politikaların izlenmesi gerektiğini savunan halk, 2014 yılında ayaklanarak dönemin Ukrayna Cumhurbaşkanı Viktor Yanukoviç'i devirdi. Yanukoviç'e karşı ayaklanmaların en önemli nedenlerinden biri de Batıya yanaşmak isteyen halka rağmen Yanukoviç'in Rusya ile yakınlaşma isteği idi. Rus yanlısı Yanukoviç, Ukrayna'nın mali sıkıntılarını çözebilecek Ukrayna-Avrupa Ortaklık Anlaşması'nı da reddetmişti. Kırım, halk ayaklanmasından sonra oluşan siyasi istikrarsızlık ve Rus kökenli Ukraynalıların Kiev'de kurulan yeni hükümete karşı çıkması sebebiyle 2014 yılının mart ayında

Rusya tarafından işgal edildi. Rus işgali sonrasında Rus etnik kökenine sahip bireylerin çoğunlukta olduğu şehirlerde de protestolar başladı. Minsk'te imzalanan ateşkes anlaşması da bir işe yaramadı. Ukrayna'nın doğusundaki Donbas'da, Rusya destekli Novorossiya Federal Devleti ile Ukrayna Silahlı Kuvvetleri arasında 2014 yılından beri savaş boyutlu çatışmalar gerçekleşmekte ve gerilim gitgide artmakta. Bunun yanında Ukrayna'nın NATO'dan destek alması ve Batıya olan yakınlığı da gerilimin arkasındaki büyük güçlerin ABD ve Rusya olduğunu açıkça gösteriyor. ABD Başkanı Biden, Putin'i Ukrayna'daki varlıklarını sürdürmeleri halinde yaptırımların uygulanacağı konusunda tehdit etmişti. Ayrıca, ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan, Aralık 2021'de yaptığı açıklamasında Rusya-Ukrayna gerilimi hakkında; "Şu an yaptıklarımızın yanında, Ukraynalılara ek savunma mühim-

matı ve olası gerginliğe karşı doğu kanadındaki NATO müttefiklerinden takviye güç sağlarız" demişti. Ukrayna-Rusya arasındaki gerilimde NATO ve ABD'nin devreye girmesi ile çatışma bölgesel tehdit haline geldi. Bunların yanı sıra, Ukrayna ısrarlı bir şekilde yüzünü batıya dönerek NATO'ya girmek istiyor. Ukrayna'nın NATO çağruları henüz karşılık bulmadı fakat ABD, açıklamalarında da belirttiği gibi olası Rus saldırılarında Ukrayna'ya destek vereceğini dile getiriyor. Bu da biraz önce de belirttiğim gibi Ukrayna-Rusya geriliminin perde arkasında II. Dünya Savaşı sonrasında dünyayı bloklaştıran iki gücün olduğunu işaret ediyor. Türkiye'nin, Ukrayna'daki Rus işgalini desteklemediğini açıkça görmek mümkün. Türkiye'nin gerilime karşı izlediği politikaya da bakalım olursak; bir yandan ABD-NATO dengesini korumaya ve Kiev Hükümeti ile savunma anlaşmaları yapmaya çalışırken bir yandan

da Rusya ile ilişkilerini bozmamaya çalışıyor. Kremlin ise geçtiğimiz Ekim ayında Türkiye'yi hedef alarak, bölgedeki Türk yapımı insansız hava araçlarının kullanımını hususunda "bölgedeki istikrarsızlığa katkıda bulunmaması" yönünde tepki göstermişti.

Ukrayna-Rusya arasında 2014 yılından beri devam eden çatışma ortamı özellikle de son günlerde gitgide şiddetleniyor. Ukrayna Cumhurbaşkanı Zelenski, artan gerilim sebebiyle 19 Ocak 2022'de yayınladığı videoda; "Rusya ile savaş kapıda. Rusya Ukrayna'yı işgal edecek. Bu yarın ya da her an olabilir. Bu kesinlikle olacak. 1 ay veya 1 yıl önce olduğundan daha büyük bir kesinlik bu. Bu bizim 2014'te başlayan istila ile 8 yıldır karşı karşıya olduğumuz bir durum. Savaş riski hakkında dedikodular artıyor. Birileri aktif olarak bizim ülkemize veya topraklarımıza değil direkt sınırlarımıza saldırıyor. Ukrayna'yı zayıflatmak için yapılan bu saldırı; duygularımıza, yatırımcılara, iş dünyasına. Bizim ödün vermemizi istiyorlar. Önemli olan Rusya'nın bize neler yapabileceği değil, tüm dünyanın Rusya'ya nasıl karşılık vereceğidir. Ukrayna savaş istemiyor ama her zaman savaşa hazır olmalı. Her şeye hazırız

ama ihtiyacımız olmamasını umuyoruz. Problemleri diplomatik yolla çözmek ve barış için çalışıyoruz" sözlerine yer verdi.

Bölgede yaşanan son duruma bakacak olursak; 10-12 Ocak'ta Rusya ve NATO arasındaki görüşmeler olumsuz sonuçlandı. Rusya'daki birçok haber ajansına göre Putin, Avrupa'ya savaş ilan etti ve Rusya, Ukrayna'nın NATO'ya üyeliğinin Üçüncü Dünya Savaşı anlamına geleceği konusunda uyarılarda bulundu. NATO, Rusya'nın Moldova, Gürcistan ve Ukrayna'dan çekilmesi gerektiğini belirtti. İngiltere, Ukrayna'ya tank savar silah yardımında bulunurken Kanada ise asker yolladı. Rusya, Kazakistan'da gerçekleşen olaylar sonrasında bölgenin güvenliğinden sorumlu gücün kendisi olduğunu NATO'ya gösterdi. Donbas'ta Rusya ve

Ukrayna birlikleri arasındaki gerilim gittikçe artmaya devam ediyor. Bunun yanı sıra uydu görüntüleri, Rusya'nın Ukrayna sınırına binlerce asker yolladığını açıkça gösteriyor. Putin, bu konu ile ilgili yaptığı açıklamada; "kendi sınırlarımız içerisinde konuşlandırdığımız askerler kimseyi ilgilendirmez" dedi. Rusya'nın yaklaşık 100.000 askerini Ukrayna sınırına yollaması ile Kiev, dünyaya yardım çağrılarını yapmaya başladı. Yardım çağrısının ardından NATO, ABD ve AB ülkelerinden Ukrayna'ya destek geldi. NATO, Rusya tarafından gerçekleştirilecek olası bir saldırının bedelinin ağır olacağını söyledi. Tüm bu çatışma devam ederken Putin'in asıl hedefinin ne olduğu da merak edilir hale geldi. Ayrıca Ukrayna'da gerçekleşen olaylar, Rus yanlıları tarafından batıya yaklaşmanın bedeli olarak da görülüyor.

Bölgedeki durumun ne olacağı meçhul fakat yaşanan gelişmeler gösteriyor ki Rusya ve Ukrayna arasındaki gerçekleşmesi olası büyük savaş, sadece iki ülke arasında kalmayacak. Uzmanlar; NATO, ABD ve AB'nin de taraf olmaları sebebiyle savaşın hezimetlerinin büyük olacağını ve bu yüzden savaştan kaçınılması gerektiğini ve ayrıca bölge devletlerin de olumsuz etkileneceği gerçeğini sürekli olarak tekrar etmekte...

Helin TOĞAY

KAZAKİSTAN KRİZİ: PROTESTO SÜREÇLERİNİN ARKA PLANI VE TEMEL DİNAMİKLERİ

Kazakistan'da 2 Ocak 2022 tarihinde Janaozen merkezli patlak veren protesto hareketi ülkede bir anda kaos ortamının doğmasına yol açmıştır. Protestoların görünen yüzü akaryakıt zamlarının Kazak halkında yarattığı hoşnutsuzluk olarak yansıtılsa da ülkedeki kargaşa ortamının kökeninin gerek tarihsel gerek de siyasal ve sosyo-ekonomik temelli olduğu belirtilmelidir.

Soğuk Savaş yıllarında uluslararası ilişkiler sisteminin süper gücü olarak nitelendirilen Sovyetler Birliği'nin 1990 yılında dağılmasıyla birlikte Kazakistan aynı yıl egemenliğini, bir yıl sonra ise bağımsızlığını ilan etmiştir. Ancak uzun süre komünist rejim idaresinde olan ülkelerin, Sovyet

çatısı altından ayrıldıktan sonra demokrasiyi benimseme süreçlerinin sancılı ve sorunlu ilerlediğinin altını çizmekte yarar vardır. Kazakistan gibi hala örtük olarak Sovyet baskısı altında yönetilmeye çalışılan devletlerde demokrasi-

nin bütüncül anlamda yönetim ve halkta özümsememesinde, otoriter rejimlerin ortaya çıkmasının da etkili olduğu vurgulanmalıdır. Kazakistan'da başkanlık sisteminin uygulandığı bilirse de ideal başkanlık sisteminden daha

ziyade yürütmenin üst seviyede güçlendirilmesinden kaynaklı olarak devlet organları arasındaki denge-fren mekanizmasının tesis edilmediği aşikârdır. Bu sebeple yönetim sistemi, yetki yelpazesi normalin üzerinde genişleyen bir Cumhurbaşkanı makamı yaratabilmektedir. Doğal olarak baskı altında yönetilen ve buyurgan usulle idare edilen halklardaki kargaşalar bu perspektiften analiz edilmelidir.

Protestoların arka planında olan süreç 1990 ile 2019 seneleri arasında görev alan eski Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'e yöneliktir. Hem öncesinde uyguladığı otokratik sürecin birikimi hem de görevinden istifa etmesine rağmen yönetimde hala etkisi olduğu düşüncesi tepkinin alt zeminini inşa etmiştir. Aynı zamanda Nazarbayev'in iktidarlık sürecinde ülkede tekelleşme eğiliminin artmasının -sosyolojik yapıda- zengin-fakir uçurumunu derinleştirilmesi de eski cumhurbaşkanına okları yönelten bir başka unsurdur. Bu kapsamda protestolar esnasında Nazarbayev'e hitaben atılan sloganlar ve heykelinin yıkılması göze çarpan detaylardır.

Bununla birlikte, Kazakistan'ın, bağımsızlığını ilan etmesinin ardından ekonomisini güçlendirmesinde sahip olduğu yeraltı zenginliklerinin ve enerji kaynaklarının etkili olduğu söylenebilir. Dolayısıyla uranyum üretim hacminin büyük payına sahip olan Kazakistan'ın dev petrol ve gaz rezervini elinde bulun-

durmasıyla iktisadi atılımlarını gerçekleştirdiğini belirtmek yerinde olacaktır. Fakat bu noktada halkın isyan bayraklarını çekmesindeki en önemli gerekçelerinden birisi, iktisadi gelişmenin halk tabanına yansımamasında gizlidir. Halk, zenginlikten üzerine düşen payı alamadığı gibi zam artışlarıyla yüzleşmiştir. Zam artışlarının akaryakıtta görülmesi ise halkın sokağa dökülmesi konusunda ilk patlak verilen noktayı sembolize etmiştir. Çünkü halkın iktidar memnuniyetsizliği ve yaşam koşullarının kötüleşmesi protestoların ana nedenlerinden birisi olarak açığa çıkmıştır.

Protestoların şiddetli şiddetli bir biçimde ülke geneline yayılması, bir grup protesto eden vatandaşa özellikle işçilerin ve halkın geri kalan kısmının katılımı ile mümkün kılınmıştır. Nüfuzlu tepkisel eylemler üzerine hükümet iktidar koltuğunu terk etmiştir

ve akaryakıt fiyatlarında yapılan zamların geri alınması konusunda tavizler verilmiştir. Kolluk kuvvetleri ve protestocular arasında gerginliğin tırmanması binlerce insanın hayatını kaybetmesi ve tutuklanması ile neticelenmiştir. Bu nedenle Kazakistan'da ülke genelinde 10 Ocak 2022 tarihinde bir günlük ulusal yas ilan edilmiştir.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokeyev'in olağanüstü hal ilan etmesinin ardından Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü (KGAÖ) göreceli olarak barışı yeniden tesis etme gayesiyle ülkeye birliklerini konuşlandırmıştır. Çevre ülkeler, Rusya, ABD, Türkiye ise ülkeye sükûnet çağrısında bulunmuşlardır. Avrupa Birliği (AB), Türk Devletleri Teşkilatı gibi örgütler ise ülkedeki huzursuzluğun sonlanması ve barışın yeniden yapılandırılması için çağrılarını ve iyi niyetlerini dile getirmişlerdir.

Tuğçe TAŞ

HUMAN RIGHTS WATCH RAPORU: DEMOKRASİYİ SAVUNAN DÜNYA LİDERLERİ SINIFTA KALDI

İngilizce karşılığı Human Rights Watch olan İnsan Hakları İzleme Örgütü (İHIÖ) yayınladığı son rapor ile Batı demokrasisinin ve demokrasinin ihracını üstelenen baş aktör olarak devlet liderlerinin sınıfta kaldığını ifade etmiştir. Raporunda Batılı birçok devlete ek olarak Çin, Rusya gibi önde gelen güçlü aktörlerin de insan hakları ihlal uygulamalarına ışık tutulmuştur.

İHIÖ Genel Direktörü Roth'un açıklamalarına bakıldığında Trump'la birlikte ABD'nin yeni lideri Joe Biden'a ilişkin sunduğu eleştiriler dikkat çekmektedir. Gerek Trump gerek Biden demokrasinin uygulanmasında ve diğer ülkelere karşı savunulmasında, iklim krizi ve küresel ısınma ile mücadelede, Covid-19 salgını ile baş etme yöntemlerinde, eşitsizlikçi düzenin yıkılmasında, ırkçılığa çözüm üretilmesinde başarılı olmamışlardır. Analizlerde benzer şekilde Fransa lideri Macron ve Almanya Şansölyesi Merkel'in de

arzu edilen sonuçlara ulaşamadığı belirtilmiştir. Bununla birlikte raporda Batılı demokrasilerin, otokrasilere karşı ayna tutma işlevlerinin yeterli olmadığı, otokrasilerin yükseldiği tehlikesiyle gözler önüne serilmiştir. Macaristan, Polonya, Brezilya ve Hindistan gibi ülkelerde otokratik yönetimlerin hâkim olduğu örneklenmesine ilaveten Myanmar ve Sudan gibi ülkelerde darbele rin yapılması demokratik düzene

olan inancının sarsılmasının kanıtları olarak arz edilmiştir.

ABD Kongre Binası Baskını'na da yer veren raporda ABD demokrasinin de saldırı ve sarsılma tehlikesi altında olduğu söylenerek otokrazi yönetim biçimine karşı demokratik rejimlerin hem ulusal hem de küresel boyutta güçlendirilmesi gerekliliği uyarı şeklinde verilmiştir.

Tuğçe TAŞ

ÇİN'DEN SOĞUK SAVAŞ ATIFI

Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Cao Licien, yaptığı açıklamada, liderlerin, toplantıda Tayvan, Sincan ve Hong Kong meselelerini gündeme getirerek Çin'in iç işlerine müdahale ettiğini, uluslararası hukuku ve ilişkileri yöneten temel normları ihlal ettiğini söyledi.

Çin'in bu tavrı kınadığını ve reddettiğini, iki ülkeyi diplomatik olarak protesto ettiğini aktaran Cao, "ABD ve Japonya, Soğuk Savaş zihniyetine saplanarak ülkeler arasında ideolojik karşıtlık ve cepheleşme yaratmaya çalışıyor, başka ülkelerin iç işlerini demokrasi ve özgürlük adına manipüle ediyor, kural bahanesiyle diğer ülkelere zorba ve buyurganca davranıyor" ifadesini kullandı.

Cao, görüşmede gündeme gelen Doğu Çin Denizi'ndeki Çinlilerin "Diayou", Japonların "Senkaku" adını verdiği ihtilafli adaların da tarihsel olarak Çin'in

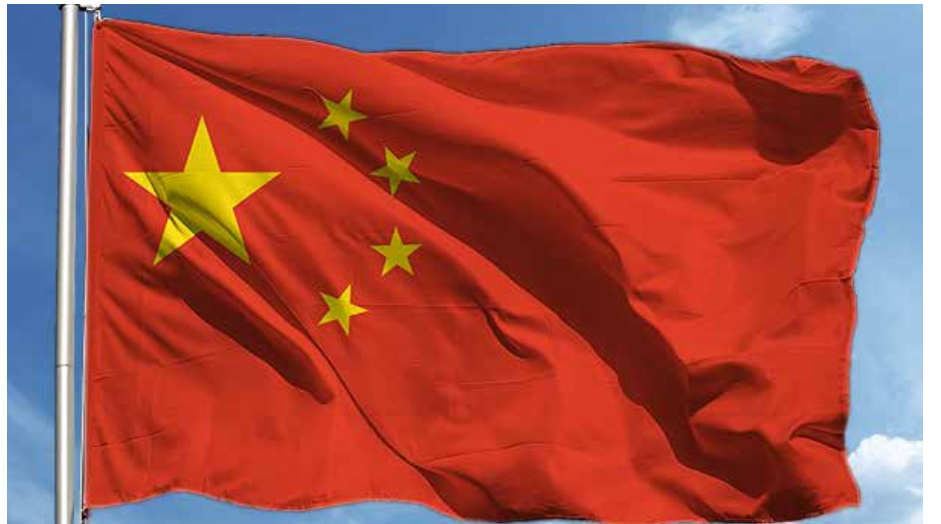
egemenliğinde olduğunu savunarak, "Kimse Çin halkının ulusal egemenliğini ve toprak bütünlüğünü savunma yeteneğini ve kararlılığını küçümsememelidir." değerlendirmesinde bulundu.

Biden ile Kişida'nın görüşmesinin ardından yapılan açıklamada, ABD ve Japonya'nın Çin'in Doğu Çin Denizi ve Güney Çin Denizi'ndeki statükoyu değiştirme girişimlerinin geri püskürtülmesi için ortak çalışma-

cağı belirtilerek, iki liderin Tayvan Boğazı'ndaki barış ve istikrarın önemine dikkati çektiği kaydedilmişti.

Liderlerin, Çin'in Sincan Uygun Özerk Bölgesi ve Hong Kong'daki eylemleri konusundaki endişelerini paylaştığı belirtilen açıklamada, Biden'ın ABD'nin Japonya'nın güvenliğine olan taahhüdünü bir kez daha yinelediği vurgulanmıştı.

Emir TÜRK

TALİBAN YÖNETİMİNDEKİ AFGANİSTAN'DA KITLIK KRİZİ

Uluslararası Kriz Grubu, Afganistan'da devam eden açlığın son 20 yılda ülkede yaşanan savaştan daha fazla can alabileceğini açıkladı. Uluslararası Kriz Grubundan yapılan açıklamada, uluslararası toplum Afganistan'a destek vermediği takdirde ülkede kıtlık ve açlıktan ölenlerin sayısının önemli ölçüde artacağını tahmin edildiği bildirildi.

Ülkeden son aylarda yaşanan ekonomik krizin 1 milyon kişinin daha gıda güvensizliği ile karşı karşıya kalmasına neden olduğu ifade edilen açıklamada, kışın yaklaşmasıyla açlığın daha da artacağına işaret edildi. Açıklamada, ülkede yaşanan ekonomik kriz nedeninin Afganistan'a dış yardımların kesilmesi olduğu vurgulandı.

Uluslararası Kriz Grubu, dünyayı Taliban ile ilişki

kurmaya çağırdı ve aksi halde bu durumdan doğacak kıtlık, göç, terör tehditleri, uyuşturucu kaçakçılığı gibi acımasız ve tehlikeli sonuçları kabul etme anlamına geleceğini bildirdi.

Taliban'ın Afganistan'da yönetimi ele geçirmesinin ardından ülkeye yönelik uluslararası yardımlar sona ermişti. Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve ABD Merkez Bankası da Afga-

nistan'ın uluslararası fonlara erişimini kesmişti. ABD yönetimi, Afgan hükümetinin ABD bankalarındaki rezervlerini dondurmuştu.

Birleşmiş Milletler verilerine göre, Afganistan'da kış aylarında nüfusun yarısından fazlasına tekabül eden 22,8 milyon kişinin ciddi anlamda gıda sıkıntısı yaşayacağı tahmin ediliyor. Emir TÜRK

TÜRK DEVLETLERİ DIŞİŞLERİ BAKANLARI KONSEYİ OLAĞANÜSTÜ TOPLANTISI

Türk Devletleri Teşkilatı Dışişleri Bakanları Konseyi Olağanüstü Toplantısı, Dışişleri bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun başkanlığında ve Teşkilata Üye ve Gözlemci ülkelerin katılımı ile, Kazakistan'daki gelişmeleri değerlendirmek üzere 11 Ocak 2022 de video-konferans yoluyla yapıldı.

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), var olan krizi aşmada Kazakistan yönetimine ve halkına gerekli desteği sağlayacaklarına hazır olduklarını tekrarlayarak Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in halkın refahını arttıracak reform gündemine desteğini belirtti. Çavuşoğlu, toplantıda gerçekleştirdiği konuşmasında, geçen yıl kasım ayındaki İstanbul Zirvesi'yle Türk Konseyinin, Türk Devletleri Teşkilatına dönüşmesinin önemli bir adım olduğunun altını çizdi. Çavuşoğlu, bu tarihi adımın önem arz eden sorumlulukları da getirdiğine dikkat çekti. Ardından "Etkin bir şekilde ve birlik içinde hareket ederek Kazak kardeşlerimizin olabilecek ihtiyaçlarına yanıt vermemiz gerekiyor." şeklinde açıklamasını yaptı. Çavuşoğlu, Türk dünyasının ünlü şairi Abay Kunanbay'ın "Başarının kaynağı birliklidir." sözünü hatırlatma yaparak "Birlik bolmay tırlık bolmas. Birlik olmazsa dirlik olmaz! Kazakistan'ın bu sınamadan daha güçlü çıkması için de bir olmalıyız, diri olmalıyız." diye belirtti. İstanbul Zirvesi'nde kabulü gerçekleşen Vizyon 2040 Belgesi'nin, iç ve dış sınamalarda gerekli iş birliği ve dayanışma çerçevesinin çizildiğini belirten Çavuşoğlu, teşkilatın belirttiği daha fazla siyasi ve ikti-

sadi bütünleşme yönündeki adımları hızlandırmaları gerektiğine de vurgu yaptı. Çavuşoğlu, kalkınma ve iş birliği için en temel koşulun, güvenlik ve istikrar olduğunun altını çizmiştir. Ve teşkilat içerisinde güvenlik ve istihbarat birimleri arasındaki iş birliğinin daha düzenli ve kurumsal bir yapıya dönüştürülmesi gerektiğini belirtti. Çavuşoğlu; bölgeler arasında gelir ve gelişmişlik farkını yok etmek için teşkilatın sunmuş olduğu iş birliği olanaklarından da maksimum seviyede istifade yararlanması gerektiğini söyledi. Ve şöyle devam etti: "Bu kapsamda ticaretin kolaylaştırılmasına yönelik strateji belgesinin bir an önce imzalanmasında yarar görüyoruz. Ayrıca, Türk Ortak Yatırım Fonu'nun kurulmasına önem veriyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın koyduğu hedef doğrultusunda aramızdaki ticareti kısa sürede toplam ticaretimizin yüzde 10'u seviyesine çıkarmalıyız." "Kardeş Kazakistan'ın gücüne, basiretine ve sağduyusuna güveniyoruz" Çavuşoğlu, bağımsızlığından beri Kazakistan'ın hep başarılı ve dengeli bir dış politika gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Ve "İçinden geçilmekte olan bu krizin de Kazakistan'ın egemenliğine, bütünlüğüne, istikrarına ve dengeli dış politikasına zarar vermeyeceğine inanıyoruz. Çünkü biz kardeş Kazakistan'ın gücüne, basiretine ve sağduyusuna güveniyoruz." açıklamasını yaptı. "Bölgemiz jeopolitik ilgi odağı" diyerek Çavuşoğlu, "Biz jeopolitik rekabetin değil, iş birliği ve refahın aktörleriyiz zira devletleri ve milletleri refah, istikrar ve barış yüceltiyor. Aynı şekilde iş birliği ve refahın artışı, barışın en büyük teminatı oluyor." şeklinde değerlendirdi. Çavuşoğlu, "Barış olan memlekette bereket olur" anlamıyla aynı olan "Beybit yerde bereket bar" Kazak atasözünü hatırlatma yaparak "Barışı da ancak özümüzle ve birlikteliğimizle tesis edebiliriz. Özümüzü en iyi şekilde yansıtan Türk Devletleri

Teşkilatı dayanışmamızın, refah, istikrar ve barışa yatırımımızın en etkili çatısıdır." dedi. Kazakistan'a güven duyduklarını ve inandıklarının altını çizen Çavuşoğlu, Türk dünyası olarak Kazakistan'ın yanında olduklarını, istikrar ve refah yolunda birlikte olacaklarını belirtti. Olaylar esnasında ölenlerin anısına bir dakikalık saygı duruşu yapıldı ve fikir alışverişinden sonra TDT, yazılı açıklama gerçekleştirdi. Açıklamada, Kazakistan'daki olaylarda ölenler için başsağlığı ve yaralılara acil şifa dileğinde bulunuldu. Kazakistan ve ülkenin kardeş halkına olan kararlı destek ve dayanışmasını yineleyerek, bölge ve ötesinin istikrarı ve güvenliği için hayati önem taşıyan Kazakistan'da barış istikrarının önemini vurguladı. Açıklamada, yaşamları tehlikeye atan, kamu düzenini bozan ve mala zarar veren şiddet içeren ve yıkıcı davranışlar kınandı ve Kazak yetkililerin kamu düzenini ve normal düzeni acilen yeniden sağlama kapasitesine olan güvenin altı çizildi.

Uluslararası hukukun temel norm ve ilkelerinin desteklenmesinin önemi vurgulanan açıklamada, Kazakistan yönetiminin, ülkede anayasal düzeni bozmayı amaç edinen teröristlere, radikallere, aşırılık yanlılarına ve suçlularakarşıterörmücadeleoperasyonlarını destekledikleri vurgulandı. Açıklamada, yerel ve uluslararası zorlukların ele alınmasında koordinasyon, iş birliği karşılıklı yardım için TDT'nin 2040 Vizyon Belgesi'ne bir kılavuz olarak atıfta bulunup "(TDT), Mevcut krizi aşmada, Kazakistan yönetimine ve halkına gereken desteği vermeye hazır olduğunu yineledi." ifadesinde bulunulmuştur. Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in kardeş Kazakistan halkının refahını arttıracak reform gündemine desteklerini de belirtmişlerdir. Konuyla ilgili yakın iş birliği ve istişare içinde kalma konusunda mutabakata varıldığı belirtildi.

Dilara ÇETİN

TÜRKİYE - ERMENİSTAN ÖZEL TEMSİLCİLERİ ARASINDAKİ İLK TOPLANTI

Türkiye ve Ermenistan ilişkilerinin düzeltilmesi amacıyla ilk adım 2009'da gerçekleşmesi istense de başarısız olmuştu. O dönem atılan başarısızlığın arkasından yeni bir sürece girildi. Geçtiğimiz yıl Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ'daki Ermenistan işgalini sonlandırmasıyla başlamış olan yeni süreçte gündeme gelen ilişkilerin düzeltilmesi amacıyla 14 Ocak 2022 tarihinde Moskova'da Türkiye'nin Ermenistan Özel Temsilcisi Büyükelçi Serdar Kılıç ile Ermenistan'ın Özel Temsilcisi Rubin Rubinyan ilişkilerin normalleşmesi konusunu görüşmek için Rusya'nın başkenti Moskova'da bir toplantı gerçekleştirdi. Diplomatik kaynaklardan öğrenildiğine göre ikili görüşme, bir buçuk saat sürdü.

Görüşmelerin sonrasında iki ülkenin dışişleri bakanlıklarından yapılan açıklamada görüşmelerin olumlu ve yapıcı geçmiş olduğu söylendi.

Türk Dışişleri'nden Görüşmeye İlişkin Açıklama

Görüşme sonrasında Türk Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklama şöyledir: "Türkiye ile Ermenistan arasındaki normalleşme süreci Özel Temsilcileri Büyükelçi Serdar Kılıç ve Ermenistan Parlamento Başkan Yardımcısı Ruben Rubinyan 14 Ocak 2022 tarihinde

de Moskova'da bir araya gelmiştir. Özel Temsilciler, olumlu ve yapıcı bir atmosferde gerçekleşen bu ilk görüşmelerinde, Türkiye ve Ermenistan arasında diyalog yoluyla yürütülecek normalleşme sürecine yönelik olarak ön görüş alışverişinde bulunmuşlardır. Taraflar, müzakereleri tam normalleşme hedefiyle ön şart olmaksızın sürdürme hususunda mutabık kalmışlardır. Özel Temsilciler arasındaki ikinci görüşmenin yeri ve tarihi diplomatik kanallardan bilahare belirlenecektir".

Rusya'dan Açıklama: Umuyoruz Ki Başarılı Olacak

Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov yaptığı basın toplantısında, Türkiye ve Ermenistan arasında gerçekleşmiş olan ilişkilerin normalleştirilmesi toplantısı için, "Rusya böyle bir anlaşmaya varılmasına yardımcı oldu ve bugün Moskova'da özel temsilcilerin ilk görüşmesinin gerçekleşiyor olmasından çok memnunuz. Bizim rolümüz, doğrudan diyalogun kurulmasına yardımcı olmaktır. Umuyorum ki bu başarılı olacak" açıklamasında bulundu.

Uçuş İzinleri

Görüşmenin öncesinde Ermenistan, Türk mallarına uyguladığı ithalat yasağını

kaldırmış olarak iyi niyet gösterisinde bulundu. Türkiye de Ermenistan'ın "Flyone Armenia" hava yolu şirketine 2 Şubat'tan itibaren Erivan-İstanbul seferlerini yapma izni verdi. Bu gelişmeler normalleşmede verilen önceliğin ekonomik ilişkilere olduğunu gösteriyor.

AB'den Türkiye-Ermenistan'ın ilişkileri açıklaması

Sözcü Stano, Türk-Ermeni normalleşme süreciyle ilgili yaptığı yazılı açıklamada, AB'nin iki ülkenin normalleşme yönünde çalışma isteğini ve bu amaçla özel bir temsilci atanmasını memnuniyetle karşıladığını söyledi. Rusya'nın başkenti Moskova'da dün yapılan özel temsilciler toplantısının "ileriye doğru atılmış önemli bir adım" olduğu belirtilen açıklamada, AB'nin bu konuda Türkiye ve Ermenistan'ı desteklediği belirtildi.

Bölgesel istikrar, uzlaşılabilirliği ve ekonomik kalkınma açısından normalleşmeye yönelik daha somut adımların "iyi haber" olduğuna dikkat çekilen açıklamada, Ermenistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin normalleşmesinin "Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkilerde kritik önemde olduğu" belirtildi.

Dilara ÇETİN

NATO - RUSYA KONSEYİ YENİDEN TOPLANDI

Konsey, Rusya'nın Ukrayna'ya yığınak yapmasından sonra ortaya çıkan sorunları ve Avrupa Güvenliği gibi konuları görüşmek için bir araya geldi. Toplantıya NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg önderlik ederken, Rusya adına; Dışişleri ve Savunma Bakan Yardımcıları katıldı.

Toplantı öncesinde

ABD'de ve NATO defalarca Ukrayna'ya saldırmaması için Rusya'ya uyarıda bulunmuştu. Eğer bu durum gerçekleşirse Rusya'ya çok ciddi bir yaptırım yapılacağı belirtilmişti. Rusya ise açıklamalarında Ukrayna'ya saldırma niyetlerinin olmadığını dile getiriyor. Bu Konsey'de Rusya tarafından iletilen taahhütlerde, NATO'nun doğuya doğru genişlememesi ve eski

Sovyet ülkelerinde faaliyette bulunmamasını isteniliyor. Yapılan toplantı sonrası açıklamalar ise olumlu bir havada geçmedi. İki taraf da birbirini sert bir şekilde eleştirirken NATO Rusya'nın isteklerinin karşılanamayacağını dile getirdi. Rusya ise aynı şekilde NATO'dan taraflarına yazılı savunma yapılması gerektiğini dile getirdi.

Muhsin Emre ÇALIŞKAN

Yayın
Danışmanı
Editörler

Grafik Tasarım
Muhabirler

E Posta
Instagram
Twitter
Web
Adres

Tel

Doç. Dr. Fahri ERENEL
Öğr. Gör. Şule KILIÇARSLAN
Arş. Gör. Ahmet GEDİK,
Muhsin Emre ÇALIŞKAN, Kadir YILDIRIM,
Öğr. Gör. Şerife Seda BOZPOLAT
Dilara ÇETİN, Emir TÜRK, Helin TOĞAY, Tuğçe TAŞ

guvsam@istinye.edu.tr
isuguvsam
@isuguvsam
guvsam.istinye.edu.tr
GÜVSAM, İstinye Üniversitesi Topkapı Kampüsü
Maltepe Mah. Edirne Çırpıcı Yolu No: 9
Zeytinburnu/İstanbul
0850 283 60 00